

Dalárdák ha háboruszkodnak, abból új dalárda születik.

A dal, a dal... szokták énekelni a dalárdák, szárnyalóvá teszi a lelkeket, közelebb hozza egymáshoz az embereket.

Ugy látszik, nem mindig, amint azt a legújabb szegedi példa is bizonyítja. Tudvalevőleg az ország dalárjai mostanában készülnek a soproni dalversenyre, amely augusztus közepén zajlik le. Az ilyen verseny rendszerint felsekenti az ambíciókat, sok munkával, fáradtsággal jár. Taggyűlések is vannak mindenütt, a dalárdák gondoskodnak u.n. pótútról, kiegészítőről s így történt, hogy *Bitó János* közismert szabómester belépett a Szegedi Polgári Dalárdába.

Voltaképpen csak visszalépett oda, mert sok évvel ezelőtt már tagja volt s személyi okokból maradt el. Az emberek érzékenyek, a művészek különösebben azok, beszélni a dalárdákról is szokták s olyankor a saját szövegeiket használják, amik nincsenek kottalapokra írva. A dolog természetéhez hozza azán magával, hogy mindaz, ami ilyenkor elhangzik, minden, csak nem összhang.

Bitó János különösen tenorista, nyeresége akarmilyik dalárdának a *Fichtner Sándor* vezetéke alatt működő egyesület boldog volt, hogy visszahódította a jeles erő.

Azaz, hogy nem mindenki volt boldog. Sokan máig sem tudták elfelejteni az évek előtt történt összecsordulást, amely akkor *Bitó* kilépésével ért véget, a tenorista visszatérése most sérelemnek minősítették, dalolás helyett vitalkoztak, tárgyaltak s mivel a békés megegyezésre nem volt mód, *ifj. Metzger Péter* cipészmeister tizenheleddel kilépett a Polgári Dalárdából.

Ez mindenesetre érzékeny veszteség volt, főleg most, amikor soproni sikerek ambíciója hevíti a lelkeket, de amiként minden rosszban van jó is, valamiképpen megtörtént a kár. Annak idején ugyanis *Bitóval* is szolidaritás volt egy kis sereg, akik együtt léptek ki vele, azóta semmiféle dalárdában nem működtek, — ezek most is következtetések maradtak s visszatértek a Polgári Dalárdába. Körülbelül nyolcan. Azonkívül is folyik a rekrutálás és senkisémm annyira kapós ma Szegeden, mint a dalos-torku ember.

Azonban a disszidensek sem maradtak télenek. Azért, amiért rokonszenv, meg ellenszenv dolgozik bennük, a dal mindnyájan szeretik. S prontos elején nem lehet — hiszen a népszavazással visszaszerzett magyar városban valósággal kulturális föltünik tüntetését jelenti az augusztusi verseny —, ezért megalakították a Szegedi Visszhang Dalkört. Az alapvetések elkészültek, azokat benyújtották már a hatósághoz a belügyminiszterhez való fölterjesztés végett.

Elnöknek előbb dr. *Pálffy József* kormányfőtanácsost kérték föl, de ő sokoldalú elfoglaltságára való hivatkozással nem vállalta a megízsteltetést, aztán megállapodtak dr. *Lippay György* tankertületi főigazgató személyében. A karnagyuk *Geyer Béla* tanítóképzőintézeti zenetanár. Toborozási akciójuk rohamosan halad, máris vannak közel ötvenen s megkezdték a tanulást, főként Sopronra, ahol erős versenytársak akarnak lenni.

Az új alakulás — akármilyen hirtelen létre, — mindenesetre erősíti a dalkultúrát s örvend az országos dalárszövetség is, ha minél több s minél népesebb egyesület viszi előre nemes céljának megvalósításában.

Szegeden az utóbbi időben egyébként is hatalmas lendületet vett az ének-kultúra, főleg amióta *Csemadk Elemér*, a belvárosi piébánia prairall agilitásu és művészi ambícióval teli karnagya vezeti a Szegedi Dalárdát. A belvárosi egyházi énekkar, amely vegyes és énekkarok oszlik, az egyházi zenét van hivatva fölleadni, régi és új mulattatókat pótolva ezzel. Szervezte pompás, erős elsőrendű, sikert sikerre halmoz. Ünnepeken és a város hivatalos miséin ez az énekkar végzi a fogadalmi templomban az összes nagyobb énekkari funkciókat épp úgy, mint ahogy parádés felvonásokon

— külön fölkerésre — a férfiak. Mire elkészül a fogadalmi templom, amely egyúttal püspöki templom is lesz, teljesen komplett egyházi énekkara van Szegednek, akárcsak a régi püspöki

Berlinben kommunisták megtámadták a rendőrséget.

Berlin, május 22. Tegnap délután Berlin keleti városrészeiben a Frankfurter-Alleeben összetűzésre került a sor a kommunisták és a rendőrség között. A vörös ifjak csoportjának egyik osztaga megkísérelte a rendőrségi kor-

varosoknak. A hatóság is teljes tudatában van annak, hogy milyen nagy jelentőségű ez a kérdés és a fenntartására, frizálására jelentékeny összeget áldoz.

Kényszeregyezési eljárás az Unio-színházak ügyében.

Csathó Kálmán lett a vagyonfelügyelő.

Budapest, május 22. Az Unio-színházak igazgatósága a budapesti polgári törvényszéken tudvalevőleg kényszeregyezési eljárást megindítását kérte. Kérvényében az igazgatóság negyven százalékos kvótát ajánlott fel az egyezési végzés jóváhagyásától számított nyolc hónapon belül és további tiz százalékol ezután egy fél éven belül. Ma került a kérvény a polgári törvényszéken *Csikó Károly* elé. A bíróság elrendelte a csődönkívüli kényszeregyezési eljárás megindítását, egyben intézkedett a vagyonfelügyelő személyéről. Általános meglepetésre nem is ügyvédek sorából rendelt ki vagyonfelügyelőt, hanem *Csathó Kálmánt*, a Nemzeti Színház főrendezőjét rendelte ki az Unio-színházak vagyonfelügyelő-

jévé. *Csikó* bíróság a közelelések bejelentésének hatánapját június 10-én szabta meg, a kényszeregyezési tárgyalást pedig június 22-én délelőtt fél tíz órára tűzte ki, mikorra is a híreket egybe kell látni.

Csathó Kálmán vagyonfelügyelővé történt kirendelésének híre a kora délutáni órákban terjedt el az Unio-színházakban. A hír meglepetést keltett ugyan a színészek, mint a régi és új vezetőség tagjai között. *Csathó Kálmán* nemcsak mint szakember, hanem mint a színházak és színházak igazi barátja is, bizonyára a legalkalmasabb ember ebben a pillanatban arra, hogy az Unio-zavaros ügyeit a leggyorsabban a leghelyesebb irányba terelhesse.

Egy „ébredő” fiatalembert gyanúsítanak a Ripka ellen tervezett merényletrel.

Budapest, május 22. Megemlékeztünk arról, hogy *Ripka Ferenc* kormánybiztoshoz különös uton csomag érkezett, melyet a kormánybiztos nem vett át, úgy hogy az végül a rendőrséghez került. A csomagban papírba burkolva szivardobozt találtak, amelyet robbanási szakértő nyitott fel. Mint ismeretes, ebben a szivardobozban különféle fűszerárú, paprika, bors és tea között lövedék és fegyvergyutacsot találtak úgy megkonstruálva, hogy kisebb arányú robbanást okozhatott volna a felnyitáskor.

A dobozban hosszú gépirásos levelet is találtak *Ripkának* címezve, melyben cinikus fenyegetésekkel akarták a kormánybiztost megfélemlíteni. Az egész doboz és tartalma a rendőrség politikai osztályára került, ahol dr. *Schwelitzer József* rendőrkapitány kezdte meg ebben az ügyben a nyomozást. Elsősorban megállapították, hogy a levelet Underwood-gépen írták. Ugyanakkor a levél tartalmából és a bomba összeállításából azt következtették, hogy a *Márfy féle* vérbírósg tagjai között kell keresni ennek az ijesztő bombának az elküldőit.

A rendőrség még mielőtt bármiféle lépést tett volna, a revidálta a vérbírósg tagjainak névsorát, de ezek között egyetlenegy olyan gyanúsítottat sem talált, akire a rendőrség nyomozási adatai ráillettek volna.

Mint ahogy tegnap megtudták a rendőrség, hogy a *verbírósgnak* vidéki

tagjai is voltak és hogy ezek közül egyik néhány nap óta éppen Budapesten tartózkodik, erre a személyre terjesztették ki a nyomozást. Ma hajnalban *Ferenc* körüli lakásán házkutatást tartottak. Megállapították, hogy a fiatalember *Reményi Imrén*nek hívják. Válgalkozó szellemű fiatalembert, akinek előéletében sőt felok vannak. A fiatalembert ébredő társaságba került. Rácalmáson lakott a szüleinél és ott súlyos összeütközésbe került a hatóságokkal. Ő volt az, aki a rácalmási zsidó nőgyógyászát revolverlövésével adta le a táncoló párok közé és egy fiatal asszonyt golyója el is talált.

Szándékos emberölés kísérlete címén megindították ellene az eljárást és le is tartóztatták. Ismerősei nagy verekedőnek tudták, izgága ember volt, aki állandóan vasboxert hordott magánál és szívesen rándult fel Budapestre, természetesen a *Ferencvárosba*, ahol az ucai harcokat az elmúlt esztendőben *Márfy* fék társasága rendezte.

A házkutatás során különböző leveleket, ébredő személyekről igazolványokat találtak nála. Múltan alaposan gyanú arra, hogy a szivardobozbomba ő állította össze, ő címezte meg és ő feleltette a villamoson, a rendőrség őrizetbe vette. Mindeztideig azonban tagadja, hogy a bomba elkészítésében része volna.

A rendőrség ma délelőtt fejezi be a nyomozást, amellyel bizonyítottan véli, hogy *Reményi Imre* a tettes.

A földbérrendelet katasztrófális tévedése.

Az a megdöbbentés, amelyet a földhasznabérek szabályozásáról szóló kormányrendelet váltott ki a szegedi városban, péntekre már nagymértékben enyhült és a tanács már nyugodtabban mérlegeli a veszedelmét, mint az első pillanatokban. Csütörtökön ünnep lévén, a tanács a csütörtöki ülését pénteken tartotta meg, amikor *Ördög Lajos* tb. tanácsnok részletesen referált a rendeletről és annak várható következményeiről.

Elmondotta, hogy a rendelet következtében elsősorban is hatályon kívül kell helyezni azt a nemrég hozott közgyűlési határozatot, amely jelenléte-nen redukálta a földbéreket, s ennnyiben a földbérbeza váltáságáról 450, a földbérrendeztet 400 ezer koronában állapította meg. Hatályon kívül kell helyezni a közgyűlési határozatot

nak azt a részét is, amely kimondja, hogy a buzavaltás bérrendszere bevezetése óta bérbeadott homokföldek bérszáma nem buzában, hanem ugyanannyi roszban, illetve roszériékben fizetendő.

Természetesen felíratot kell intéznie a kormányhoz is, hogy rámutassuk azokra a sérelmekre, amelyek a rendelet következtében a várost érintik — mondotta a polgármester. A felíratban hangsúlyoznunk kell, hogy a rendelet érdemellen előnyt biztosít azoknak a rentes bérloknak, akik mind a mai napig nem teljesítették bérfizetési kötelezettségüket. Ezek ugyanis a rendelet értelmében a kedvezőtlen béreket fizethetik már, ezzel szemben azok, akik rendszer időben megfizették a bért és a rendes bért fizették meg, hosszú ideig várhatnak, amíg a rendeletben

megállapított bérek és a régi bérek közötti differenciát visszakapják, ha ugyan egyáltalán a visszakapják. A rendelet tehát ugyanzólván jutalmat ad azoknak, akik renteskedtek.

Hivatkoznunk kell arra, hogy a rendelet alól a kormány kivonta az állam birtokait, de ugyanakkor nem gondoskodott arról is, hogy a rendkívül súlyos helyzetben vergődő városok is részesüljenek ebben a kivételes elbánságban. Felütnő az is, hogy a rendelet nem érinti a legnagyobb birtokosokat, akik nagy darabokban adják bérbe földjüket. Kifogásolnunk kell a felíratban, hogy a rendelet kiadása előtt nem hallgatták meg a városokat és nem is kérték ki a városok véleményét. Mi alkotmánytisztelő emberek vagyunk, de ezekre a katasztrófális tévedésekre fel kell hívunk a kormány figyelmét.

Ördög Lajos ezután folytatta a rendelet ismertetését. Elmondotta, hogy a rendelet huszöt aranykoronában állapítja meg a buza földbér-váltás értékét az aranyvámokra megállapított szorzószámok alapján, ami alig három és félszáz ezer papirkoront jelent.

Elég különös, szót közbe *Rack Lipót* pénzügyi tanácsnok, hogy a kormány ilyen alacsonyan szabja meg a földbérbeza értékét, amikor a vagyonváltásdíjazat 525 000 koronában állapította meg legutóbb.

A tanács végül is úgy határozott, hogy a közgyűlést előkéztő tanácsulésen foglalkozik a közgyűlés elé terjesztendő javaslattal és akkor szövegezi meg a kormányhoz intézendő felíratot. A rendeletet egyébként, amely megjelenése napján lépett érvénybe, végrehajja a város.

Egyhónapi fogházra ítélték Pethő hírlapíró a Klebelsberg-sajtópörben.

Budapest, május 22. *Pethő Sándor* hírlapíró a *Magyarország* 1924 május 17-iki számában „Közoktatási Trianon” című cikkét írt, amelyben megtámadta *Klebelsberg Kunó* gróf kultuszminisztert az egységes tankönyvek terve miatt. A cikk meggyanúsítja a minisztert, hogy az egész tervet csak üzleti érdeke sugallta, mert munkához akarja juttatni a Tudományos Sajtóvállalatot Nyomdájáról. Vállalatát, amelynek ő elnöke. A törvényszék ebben az ügyben már a múlt év folyamán egyhavi fogházzal s ötmillió korona pénzbüntetéssel sújtotta a vádlottat, de a tábla feloldotta az ítéletet, mert a törvényszék elkésés címén a vádlottnak nem adott módot a bizonyításra.

Most ezután a törvényszék, amelynek Törvénytanácsa tárgyalta ezt az ügyet, elrendelte a bizonyítást a cikk állításaira. A bizonyítás felvételére ma került sor. Elsőnek *Klebelsberg Kunó* gróf kultuszminisztert, a sértettet hallgatták ki a bíróság.

Kijelentem — mondotta a miniszter —, hogy sem nekem, sem családom bármely tagjának nincs egyetlen darab Tudományos Sajtóvállalat részvénye sem. Igaz, hogy a társulat elnöke vagyok ma is, de épen azért maradhattam az, mert a vállalat teljesen altruista természetű s csak az a célja, hogy a tudományos intézetek számára lehetővé tegye sajtótermékeik s különösen a tudományos folyóiratok olcsó előállítását. Soha egy fillér hasznom a vállalatból nem volt, soha a vállalat részvényesei egy fillér osztalékot nem kaptak.

Ezután felvonult az illusztris tanuk egész serege: *Bartók József* és *Czakó Esemér* államtitkárok, *Szűcs Károly*, *Melick János*, *Domanovszky Sándor* egyetemi tanárok, *Horváth Dezső*, az O. K. H. vezérigazgatója és még sokan a Tudományos Sajtóvállalat megrendelői és alkalmazottjai közül. Vámaneyien azt vallották, hogy a vállalat teljesen altruista célzau, az összes tudományos testületeknek minden megrendelését 20 százalékos engedményt ad a főnöke egyesület minimális árából s év végén még külön 10—13 százalékos visszatérítést. Az igazgatóság tagjai soha jelenléti díjakat nem vettek fel. *Klebelsberg* számára pedig ki sem utaltak jelenléti díjakat, mire hiszen soha meg sem jelent a vállalat közgyűlésén.

A könyvszakértők ugyancsak meg-